

MERSİN TARSUS ÇOCUK VE GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:

2025/28

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 25/6/2025 tarihli ve 2025/414 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar.....	5
III. TESPİT GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim ve Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri	7
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık Hizmetleri.....	9
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	11
F. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler	12
G. Dış Dünya İle Etkileşim.....	14
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	15
A. Değerlendirme	15
B. Tavsiyeler.....	15
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	15
2. Tarsus İlçe Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye	16
3. Mersin İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye.....	16
4. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	16

KISALTMALAR

OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	: Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokol'ün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2001/06/2005 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumları” başlıklı 11'inci maddesi uyarınca; *“(1) Çocuk tutukluların ya da çocuk eğitimevlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı ceza infaz kurumlarına nakillerine karar verilen çocukların barındırıldıkları ve firara karşı engelleri olan iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır. (2) Oniki-onsekiz yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fizikî gelişim durumları göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölümlerinde barındırılırlar. (3) Bu hükümlüler, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılan bölümlerine yerleştirilirler. Kurumlarda ayrı bölümlerin bulunmaması hâlinde, kız çocukları kadın kapalı ceza infaz kurumlarının bir bölümünde veya diğer kapalı ceza infaz kurumlarının kendilerine*

ayrılan bölümlerinde barındırılırlar. (4) Bu kurumlarda çocuklara eğitim ve öğretim verilmesi ilkesine tam olarak uyulur.” Mezkûr Kanun’un “Gençlik kapalı ceza infaz kurumları” başlıklı 12’inci maddesi uyarınca; “(1) Gençlik kapalı ceza infaz kurumları, cezanın infazına başladığı tarihte onsekiz yaşını bitirmiş olup da yirmibir yaşını doldurmamış genç hükümlülerin cezalarını çektikleri, eğitim ve öğretim esasına dayalı, firara karşı engelleri olan, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan kurumlardır. (2) Bu hükümlüler için ayrı bir kurum kurulamadığı takdirde, yukarıdaki fıkra kapsamındaki hükümlüler, diğer kapalı ceza infaz kurumlarının gençlere ayrılan bölümlerinde bu maddedeki esaslara göre barındırılırlar. (3) 9 uncu madde kapsamındaki gençlerin cezaları, gençlik kapalı ceza infaz kurumlarının güvenli bölümlerinde yerine getirilir.”

5. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK’in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 28/11/2024 tarihinde Mersin Tarsus Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Mersin Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede ilk olarak TİHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. Ardından İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, çocukların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. Çocukların yerleşim planına ilişkin belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan farklı suç grubundaki çocukların bulunduğu koğuşlar seçilerek buradaki mahpuslarla özel görüşmeler gerçekleştirilmiş ve çocukların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen çocuklara; TİHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı ve Heyet ile yaptıkları görüşmeler nedeniyle herhangi bir

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “çocuk” sözcüğü, ceza infaz kurumunda özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

misillemeye veya olumsuz tutuma maruz kalmaları durumunda Kurumumuz ile iletişime geçmeleri hususları aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında ceza infaz kurumunda çalışan herhangi bir personel koğuşlarda bulunmamıştır. Ziyarete ortak kullanım alanlarında da incelemelerde bulunulmuştur. Buradaki incelemelerin ardından ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşarak tavsiyelerin uygulanmasının takip edileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 15/11/2024 tarihli ve 44118 sayılı oluruna istinaden 28/11/2024 tarihinde, Mersin Tarsus Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. 2017 yılında faaliyete geçen Kurum, Tarsus ilçe merkezine 17 kilometre uzaklıkta bulunan Tarsus Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesi (Kampüs) içerisinde yer almaktadır. Tarsus ilçe merkezinden kalkan ilçe minibüsleri ile doğrudan ulaşım imkânı bulunmaktadır.

10. Kurum, 23.148 metrekare açık alan üzerinde 21.778 metrekarelik kapalı alanda hizmet vermektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda 210 personel görev yapmaktadır. Personelin, 11'i kadın ve 199'u erkektir. Görev yapan infaz ve koruma memurlarının bazıları grup lideri sıfatıyla görev yapmakta olup bu uygulama ile çocuklarla yakından ilgilenilmesi amaçlanmaktadır. Ünvanlara göre personel sayıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	3
Psikolog	3
Öğretmen	2
Bilgisayar İşletmeni	4
Teknisyen	2
Şöför	1
Sağlık Memuru	2
İnfaz ve Koruma Başmemuru	6
İnfaz ve Koruma Memuru	184
TOPLAM PERSONEL	210

12. İnfaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları 4'lü vardiya sisteminde, diğer personel ise 08:00-17:00 saatleri arasında görev yapmaktadır.

13. İdare tarafından Kurumda görev yapan personelin; Ani Müdahale Birimi Eğitimi, Elektronik Güvenlik Sistemleri Eğitimi, Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi, Ziyaret Kabul İşlemleri Eğitimi, Yangın ve İlk Yardım Eğitimi, Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi, UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Ekranları Uygulayıcı Eğitimi, İnsan Hakları Eğitimi, ARDIÇ³ Eğitimi aldığı bilgisi paylaşılmıştır. Ayrıca personelin Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi tarafından düzenlenen insan hakları eğitimini aldığı ifade edilmiştir.

³ ARDIÇ Programı: Ceza infaz kurumlarında bulunan çocukların topluma kazandırılması için çalışan personelin psiko-sosyal ve yönetim becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen bir hizmet içi eğitim programıdır. Bkz. <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/ardic-programi>, (E. T. 2/1/2025).

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar

14. Kapasitesi 287 olan Kurumda tamamı erkek 311 çocuk tutuklu, 25 çocuk hükümlü, 37 çocuk hükümlü, 8 genç tutuklu, 1 genç hükümlü olmak üzere toplam 382 mahpus bulunmaktadır. Özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin 43'ü yabancı uyrukludur.

15. Kurumda 3 fiziksel engelli çocuk bulunmaktadır. Bununla birlikte 3'ü epilepsi, 3'ü astım, 1'i lenfoma, 1'i atriyal ritim bozukluğu rahatsızlığına sahip olmak üzere 8 kronik rahatsızlığı bulunan çocuk kalmakta olup ilgililerin gerekli ilaç tedavisi ve rutin sağlık muayenelerinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

III. TESPİT GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

16. Kurumda A ve B blok olmak üzere 2 ana blok bulunmakta; A bloğunda 18 ünite ve 1 geçici ünite, B bloğunda ise 18 ünite bulunmaktadır. Binanın girişinde engelli rampası bulunduğu görülmüştür.

17. Her biri 226,84 metrekare olan ünitelerde 17,9 metrekarelik odalar bulunmaktadır. Odaların içinde bir tuvalet, lavabo ve banyo; ortak yaşam alanlarında ise birer görüntülü görüşme kabini, buzdolabı, mutfak tezgâhı, mutfak dolabı, televizyon, çamaşır makinesi, kurutma makinesi ile yeteri kadar masa ve sandalye bulunduğu görülmüştür. Ayrıca her ünite içerisinde 1 adet grup lideri odası (akvaryum)⁴ bulunmaktadır.

18. Ziyaret edilen ünitelerde ortalama 4 çocuğun kalabalıklaşma nedeniyle ortak alanda yer yatağında yattıkları, tek dolabı birlikte kullandıkları veya odalarda bulunan diğer çocukların dolaplarını kullandıkları görülmüştür.

19. Ünitelerde müstakil havalandırma alanları bulunmadığı görülmüş, İdare tarafından çocukların her gün en az 1 saat ortak havalandırma veya spor alanlarına çıkarıldığı bilgisi paylaşılmıştır. Havalandırma ihtiyacının giderilmesi için duvarlarında çocuklar için resimler bulunan yeşillikli bir alan bulunmaktadır.

⁴ Görevli infaz ve koruma memuru tarafından ünitenin ortak yaşam alanının izlendiği cam bölmeli yeri ifade etmek için kullanılan tabirdir.

20. Odalarda acil çağrı butonu bulunduğu ve butonların çalışır durumda olduğu görülmüştür.

21. Kurumda içme suyunu sağlayan Açık Ceza İnfaz Kurumu 23.00-06.00 saatleri arasında su kesintisi yapmaktadır. İdare tarafından kesintilerin sayaçların arızalı olması nedeniyle planlı olarak gerçekleştirildiği, sorunun çözülmesi için gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

22. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar herhangi bir kotaya tabi olmadan sıcak su kullanabilmektedir. Bununla birlikte Kurum kapasitesinin aşılmış olması sebebiyle sıcak su otomasyonunun 10.30-12.00 saatleri arasında açıldığı öğrenilmiştir.

23. Odaların ve ortak yaşam alanlarının temizliği, burada barınan çocuklarca İdare tarafından verilen temizlik malzemeleri kullanılarak yapılmaktadır. Kantinde temizlik malzemelerinin satıldığı görülmüştür.

24. Kurumun ısıtılması kalorifer sistemi aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Çocuklardan gelen şikâyetler üzerine ünitelerde bulunan kaloriferler kontrol edilmiş ve peteklerin bazılarının çalışmadığı görülmüştür. Ünitelerden birinde kaloriferin temizlenmekte olduğu görülmüş ve peteklerin ısınmama sorununun çözülmekte olduğu ifade edilmiştir.

25. Her üniteye birer adet olmak üzere 36 adet çamaşır ve 36 adet kurutma makinesi bulunduğu bilgisi alınmıştır. Bazı ünitelerdeki çamaşır ve kurutma makinelerinin bozuk olduğu görülmüş, İdareyle yapılan görüşmede 3 teknisyenin konuyla ilgilendiği ve ünitelerdeki bozuk makinelerin tamir edileceği belirtilmiştir. Çocukların çamaşır deterjanlarını kantin aracılığıyla temin edebildiği, maddi durumu elverişli olmayan çocuklara ise İdare tarafından sosyal market aracılığıyla ücretsiz deterjan verildiği öğrenilmiştir.

26. Bazı odalarda tuvaletlerdeki ampulün yanmadığı, muslukların arızalı olduğu, odalara tuvalet bölümünden su aktığı, oda kapısının bozuk olduğu, prizin kırık olduğu görülmüştür.

27. Kurumda 1 yumuşak oda⁵ bulunmaktadır. Yumuşak odalarda duvar ve zemini kaplayan malzemenin yumuşak olduğu ve alaturka tuvalet bulunduğu görülmüştür. Yumuşak odada bulunan 2 adet güvenlik kamerasının tuvaletleri gördüğü ve bu durumun çocukların

⁵ Özgürlüğünden mahrum bırakılanların, personele veya diğer özgürlüğünden mahrum bırakılanlara bedensel zarar vermesini önlemek, intihara meyilli olanların güvenliklerini sağlamak gibi amaçlarla kısa süreli kullanılan ve tehlike oluşturan durumlara karşı özel olarak hazırlanmış oda. Yumuşak oda ve süngerli oda olarak da bilinmektedir.

mahremiyetine zarar verebileceği değerlendirilmiştir. Yumuşak odada aydınlatma demir parmaklıklı bir pencere ve yapay aydınlatma ile sağlanmaktadır. Yumuşak odada en son 27/4/2023 tarihinde bir çocuğun tutulduğu kayıt defterinden anlaşılmıştır.

28. Kurumda 7/24 süreyle kayıt yapan 337 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Ünitelerde bulunan kameralar ortak yaşam alanlarını, ünitelerin dışında bulunan kameralar ise koridor ve merdivenleri, spor ve kurs alanlarını izlemektedir. Kamera kayıt sisteminin ortalama 6 aylık kayıt saklama kapasitesine sahip olduğu görülmüştür. Kameralarda kör nokta bulunmamakta olup kamera odasında vardiya sistemiyle sürekli olarak en az 2 personel görevlendirilmektedir.

29. Her koridorda yangın vana ve hortumu bulunmakta olup Kurumun çeşitli yerlerinde 6 kilogramlık 50 adet yangın tüpü bulunduğu bilgisi verilmiştir.

30. İdare tarafından her ay ilaçlama yapıldığı bilgisi verilmiş, son 1 yıllık ilaçlama formları Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş olup düzenli olarak ilaçlama yapıldığı görülmüştür.

31. Kurum berberinde 2 adet berber koltuğu, sterilizasyon cihazı ve şofben bulunduğu görülmüştür. Çocuklardan berberle ilgili herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

32. İdarece son 1 yıl içerisinde çocuklar tarafından kötü muamele iddiasına ilişkin herhangi bir şikâyet yapılmadığı belirtilmiştir.

33. Odaya kapatma cezası alan ya da tek kişilik odalarda kalmasına karar verilen 3 mahpus bulunmaktadır. Gerçekleştirilen görüşmelerde 2 kişinin çocuk ceza infaz kurumlarında bulunma yaşını aşması nedeniyle sevk edilme süresine kadar, 1 kişinin ise dâhil olduğu bir kavga nedeniyle burada bulunduğu öğrenilmiştir.

34. Görüşme gerçekleştirilen bazı çocuklar tarafından Ziyaret Heyetine münferit bir olay üzerinden kendilerine kötü muamele uygulandığı iddia edilmiştir. Söz konusu olayla ilgili tüm kamera kayıtları incelenmiş, herhangi bir kötü muamele olgusu tespit edilememiştir.

35. Kuruma yapılan girişlerden önce jandarma personeli tarafından çocukların mahkûm kabul kısmına getirildiği, gelen çocuklara Kurum kuralları hakkında sözlü olarak genel bilgi verildikten sonra kendilerine hükümlü/tutuklu el kitabı teslim edildiği üst ve eşya araması yapıldıktan sonra ilgililerin geçici odalara yerleştirildiği belirtilmiştir.

36. Kurumda 2 adet arama odası bulunmaktadır. İdare, Kurumun çocuklara mahsus olması nedeniyle ziyaret tarihine kadar hiç detaylı arama yapılmadığını ifade etmiştir. Çocuklar giriş ve çıkışlarda aramaların önlük giydirilerek gerçekleştirildiğini ifade etmişler ve bu konuda herhangi bir şikâyetle bulunmamışlardır. Kameralardan rastgele bir arama görüntüsü seçilmiş, bir çocuğun üzerinin aranmasının ortalama 2 dakika sürdüğü görülmüştür.

37. İdare tarafından çocukların ünitelere yerleştirilmesinde suç türü, çocukların fiziki yapısı gibi kriterlerin göz önünde bulundurulduğu bilgisi paylaşılmıştır.

38. Çocuklar, talepleri halinde Kurum müdürleriyle sorunsuz biçimde görüşebildiklerini ifade etmişlerdir.

39. Çocuklar tarafından yazılan dilekçelerin sabah sayımında toplanıp nöbetçi müdür tarafından imzalanarak ilgili birimlere havale edildiği öğrenilmiştir. İlgili birimlerin dilekçe ile ilgili işlemleri yaparak dilekçe sahibine başvuru sonucu hakkında bilgi verdiği, resmi kurumlara yazılan dilekçelerin çıkış bilgileri hakkında yazılı olarak talepte bulunulduğunda gerekli bilginin verildiği öğrenilmiştir. Çocuklardan dilekçeler hakkında herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

C. Beslenme

40. Yemekler iâşe bedellerine uygun olarak Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlanmaktadır. Çocuklara 3 öğün ana yemek ve 1 adet ara öğün olmak üzere 4 öğün yemek verilmekte olup dağıtım karavana ile yapılmaktadır. Yemekler konusunda çocuklardan herhangi bir şikâyet alınmamıştır. Çocuklar ara öğünlerden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. İdare, ara öğünde verilenleri tüketmeyen çocukların kabulü halinde iâşelerinin kendilerinden alınarak ihtiyaç sahibi çocuklara verildiğini belirtmiştir.

41. Özel beslenme ihtiyacı olan çocuk bulunmadığı ifade edilmiştir. Özel beslenme ihtiyacı olan çocukların bulunması durumunda Açık Ceza İnfaz Kurumuna bildirilerek özel beslenme menülerinin getirtildiği bilgisi paylaşılmıştır. Açık Ceza İnfaz Kurumunun 4 haftalık normal yemek listesi ve 1 haftalık gastrit hastalarına uygun yemek listesi Ziyaret heyetiyle paylaşılmıştır. Ziyaret heyeti tarafından; Kurumda yemek yenilmiş, yemeğin lezzeti ve porsiyonun yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

42. Kurumun içme suyu ihtiyacının şebeke suyundan ve mahpusların talepleri halinde kantinden ambalajlı su ile sağlandığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen bazı çocuklar

suyun temiz olmadığını ve çeşitli cilt rahatsızlıklarına yol açtığını iddia etmişlerdir. Yapılan son 2 su analiz raporu Ziyaret Heyetiyle paylaşılmış olup suların 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu görülmüştür.

43. Kurumda 1 kantin bulunmaktadır. Kantindeki ürünlerin çeşit ve fiyat bilgilerine ünitelerde bulunan görüntülü görüşme cihazlarından erişim sağlanabilmektedir. Bu cihazlar üzerinden kantin siparişleri verilmektedir. Kantinde genel olarak çeşitli gıda ve kişisel bakım ürünleri, boncuk, iplik, tığ ve kırtasiye malzemeleri bulunduğu görülmüştür.

44. Kantinde yapılan incelemede, gıdaların saklama koşullarına uygun olarak muhafaza edildiği, son kullanma tarihi geçen ürün olmadığı ayrıca kantin ürün çeşit ve sayısının yeterli olduğu, fiyatların makul düzeyde olduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen bazı çocuklar kantinde simit gibi hazır gıdaların, meyvelerin ve çeşitli kutu oyunlarının bulunmasını talep etmişlerdir. İdare ile konu hakkında yapılan görüşmede bu hususlarda kendilerine talep gelmesi halinde ilgili ürünleri kantine getirebileceklerini ifade etmişlerdir.

D. Sağlık Hizmetleri

45. Sağlık servisinde, 1 adet hekim muayene odası, 1 adet diş ünitesi, 1 adet acil müdahale odası olarak da kullanılabilen sağlık memuru odası, 1 adet revir odası bulunmakta olup 2 sağlık memuru ile 1 infaz ve koruma memuru çalışmaktadır. Ayrıca kısmi zamanlı görevli 1 hekim bulunmaktadır. Görüşülen çocuklar tarafından genel olarak revir hizmetleriyle alakalı herhangi bir şikâyetle bulunulmamıştır.

46. Kurumda çocuklara reçete edilen ilaçlar revir biriminde bulunan ilaç dolabında muhafaza edilmekte ve stok takip defterine kaydedilmektedir. Çocukların sürekli yanında bulundurması gereken ilaçların kendilerine verilmekte olduğu bildirilmiştir. Çocuklardan ilaç kullanımıyla ilgili herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

47. Sağlık servisinde bulunan acil durum çantası Ziyaret Heyetinde bulunan hekim tarafından incelenmiş ve herhangi bir eksiklik bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca sağlık servisinde otoklav⁶, tansiyon aletleri, santrifüj cihazı⁷ bulunduğu görülmüştür.

48. Kurumda aile hekimi tarafından haftada 2 yarım gün tedavi gerçekleştirilmekte olup İdare tarafından bu süreye ilave olarak talep halinde de hekimin Kuruma gelebildiği bilgisi paylaşılmıştır. Ayrıca e-doktor uygulaması kullanılarak hastanın hastaneye sevk edilmeden görüntülü görüşme yoluyla muayene olabilmesi üzerinde çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir.

49. Kuruma haftada 1 gün psikiyatristin geldiği, her hafta farklı bir psikiyatrist geldiği için çocukların takibinin etkin biçimde yapılamadığı ifade edilmiştir.

50. Dış ünitesinde kısmi zamanlı görev yapan 1 dış hekimi bulunmaktadır. Personelden alınan bilgiye göre birimde dolgu, dış çekimi gibi işlemler gerçekleştirilmektedir.

51. Son bir yıl içerisinde sağlık servisi tarafından gerçekleştirilen hizmetlere ilişkin sayısal verileri içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

AY	MUAYENE, SEVK VE RAPOR SAYISI
OCAK 2024	717
ŞUBAT 2024	739
MART 2024	692
NİSAN 2024	621
MAYIS 2024	589
HAZİRAN 2024	548
TEMMUZ 2024	768
AĞUSTOS 2024	804
EYLÜL 2024	713
EKİM 2024	658
TOPLAM	6849

⁶ Otoklav, sterilizasyon işlemlerinde kullanılan yüksek basınçlı buhar makineleridir. Bu cihazlar, mikrobiyal yaşamı yok etmek için yüksek ısı ve basınç kullanarak tıbbi aletleri, laboratuvar ekipmanlarını ve diğer materyalleri sterilize ederler.

⁷ Santrifüj; ağırlıkları önemli derecede farklı olan maddelerin yer çekimine bağlı olarak ayırımını hızlandıran bir araçtır.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

52. Psikososyal serviste 1 adet grup çalışma odası, 2 adet bireysel görüşme odası bulunmaktadır. Birimde 3 psikolog ve 2 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

53. Psikososyal servise çıkmak isteyen mahpus talebini içeren dilekçeyi infaz ve koruma memurlarına iletmektedir. Mahpusların genellikle aynı gün veya 1 günlük gecikmeyle psikososyal servisten hizmet alabildiği ifade edilmiştir. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde, psikososyal servise ilişkin bir şikâyet alınmamıştır.

54. Psikososyal servis tarafından bireysel görüşmeler, araştırma ve değerlendirme formu doldurma, çocukların aileleriyle iletişim, intihar risk grubu belirlenmesi ve bu gruptaki çocuklarla görüşmeler; İdare ve Gözlem Kurulu, Vaka Kurulu, Disiplin Kurulu ve Eğitim Kuruluna katılım sağlanması gibi faaliyetler gerçekleştirilmekte olduğu; öfke kontrol, sigara ve alkol bağımlılığına dair grup çalışmalarının devam ettiği belirtilmiştir. Ayrıca sivil toplum örgütleriyle iletişime geçilerek çocuklara ayni yardımlar yapılmasının amaçlanmakta olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte psikiyatrik ilaç kullanan çocuklara resen terapi sağlandığı belirtilmiştir. İdareden alınan bilgiye göre psikososyal servis tarafından günde ortalama 10 ila 15 arası çocukla görüşme yapılmaktadır.

55. Çocukların ailevi sorunları ile yaşadıkları kişisel problemlerinin çözümünde aile desteğinin sağlanabilmesi için Kurum içerisinde uygun görülen alanlarda ya da telefonla aile görüşmesi gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

56. Adalet Bakanlığı ile Türk Kızılayı arasında düzenlenen protokol kapsamında ihtiyacı olan çocuklara görüntülü görüşme yapabilmeleri amacıyla maddi yardım yapılması kararlaştırılmış olup; çocukların bakiye listeleri ve telefon evrakları kontrol edilerek ihtiyacı olan çocuklara aktarıldığı bildirilmiştir. Yapılan incelemede son 1 yıl içerisinde çocuklara toplam 56.800,00-TL telefon yardımı yapıldığı anlaşılmıştır.

57. Psikososyal servis bünyesinde bulunan sosyal marketten son 1 yıl içerisinde 300 çocuğa 560 adet kişisel eşya ve hijyen malzemesi verildiği incelenen belgelerden teyit edilmiştir.

F. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler

58. Kurumun eğitim servisinde 2 öğretmen, 1 eğitim servisi memuru ve 1 kütüphaneci olmak üzere 4 personel görev yapmaktadır. Kurumda 6 dersliğe sahip bir Adalet Çok Programlı Anadolu Lisesi bulunmaktadır.

59. Aktif olarak lise eğitime devam eden çocukların sayılarını içerir tablo aşağıda yer almaktadır:

ÖRGÜN LİSE	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF	TOPLAM
ANADOLU LİSESİ	1	1	-	-	2
MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	-	2	3	2	7
ÇOK PROGRAMLI LİSE	-	-	-	1	1
SPOR LİSESİ	-	-	2	-	2
SAĞLIK MESLEK LİSESİ	-	-	1	-	1
İMAM HATİP LİSESİ	-	-	1	-	1
ADALET ÇOK PROGRAMLI ANADOLU LİSESİ	19	6	4	3	32
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	4	5	6	8	23
TOPLAM	24	14	17	14	69

60. Ayrıca, açık öğretim lisesine devam eden 99, açık öğretim ortaokuluna devam eden 14 ve örgün ortaokula devam eden 3 öğrenci bulunmaktadır.

61. Kurum kütüphanesinde 4960 adet kitap bulunmakta olup 1 kütüphaneci görevlidir. Çocukların kütüphaneden ve Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde⁸ Tarsus İlçe Halk Kütüphanesinden 15 günde bir 3 kitap

⁸ 24/10/2019 tarihli Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı İş Birliği Protokolü

alabilmekte oldukları, bununla birlikte kota uygulanmayan ders kitapları ve dini kitaplar haricinde en fazla 10’ar adet kitap ve 5’er adet dergi bulundurabildikleri bilgisi paylaşılmıştır. Kütüphanede yabancı dilde herhangi bir kitap bulunmamaktadır. Kütüphaneye ilgili herhangi bir şikâyet iletilmemiştir.

62. Kurumda halk oyunları, zekâ oyunları, resim ve el sanatları olmak üzere 4 adet kurs odası mevcut olup İdare, halk eğitim merkezi müdürlüğü tarafından tasarruf tedbirleri sebebiyle eğitici sağlanamaması nedeniyle halk eğitim kurslarının Ocak ayına kadar durdurulduğunu belirtmiştir. Bu nedenle Kurumda ziyaret tarihi itibarıyla devam eden bir kurs bulunmamaktadır.

63. Kurumda bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanların eğitsel, sportif ve kültürel faaliyetlerden yararlanmaları amacıyla 3 adet açık ve 1 adet kapalı olmak üzere 4 adet spor salonu bulunmaktadır. Kapalı spor salonunda futbol, basketbol ve voleybol alanları ile masa tenisi masası mevcuttur. Ayrıca kapalı spor salonunda konferans, tiyatro gibi etkinlikleri gerçekleştirebilmek üzere bir sahne bulunmaktadır. Salonun kapasitesinin 55 kişi olduğu öğrenilmiştir. Spor faaliyetleriyle ilgili herhangi bir şikâyet alınmamıştır. Kameralardan rastgele spor saatleri izlenmiş olup spor faaliyetlerinin ortalama 45 dakika sürdüğü görülmüştür.

64. Çocukların kullanımına tahsis edilmiş; içerisinde 2 adet bilardo masası olan bilardo odası ile 2 adet oyun konsolu olan oyun odası ve bir sinema salonu bulunmaktadır. Ziyaret esnasında bazı çocukların bu odaları kullandıkları görülmüştür.

65. Kurumda terzi tekstil atölyesi ve fotoğraf atölyesi olmak üzere 2 iş yurdu faaliyeti bulunmakta olup bu faaliyetlerde çocukların çalıştırılmadığı belirtilmiştir.

66. Kurumda ziyaret tarihi itibarıyla tamamı genç mahpuslardan oluşan 4 işçi mahpus bulunmaktadır. Mahpuslarla ve İdareyle gerçekleştirilen görüşmelerde işçilerin personel çay ocağında temizlik ve çay dağıtımında; Kurum yemekhanesinde temizlik ve yemek dağıtımında, ayrıca genel olarak Kurum temizliğinde çalıştıkları öğrenilmiştir. Mahpuslar kendileriyle gerçekleştirilen görüşmelerde aylık ücretlerinin düzenli olarak ödendiğini, 09.00-17.00 saatleri arasında çalıştıklarını ve dinlenme sürelerinde revir gibi hizmetlerden faydalanabildiklerini ifade etmişlerdir.

G. Dış Dünya İle Etkileşim

67. Kurumda toplam 16 kabinin bulunduğu bir kapalı görüş odası bulunmaktadır. Ayrıca Kurumda 144 kişilik 4 adet açık görüş odası mevcuttur. Açık görüş odalarında kamera ve klima bulunmaktadır. Çocuklar görüşlerle ilgili herhangi bir şikâyet belirtmemişlerdir.

68. Bazı çocuklar açık görüş esnasında infaz ve koruma memurlarının açık görüşün mahremiyetini engelleyecek derecede kendilerine yakın bulunduklarını iddia etmişlerdir. İdare ile konu hakkında yapılan görüşmede personelin bu konuda uyarılacağı ifade edilmiştir.

69. Kurumda 7 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret heyetince yapılan gözlemlerde odaların ses yalıtımlı olduğu, seslerin dışarıdan duyulmadığı anlaşılmıştır. Odalarda 2 adet sandalye ve 1 adet masa bulunmaktadır.

70. 36 ünitenin tamamında görüntülü görüşme kabini bulunmaktadır. Çocuklar haftalık 60 dakika görüşme hakkına sahip olup bir önceki hafta ziyaretçisi gelmeyen çocuklar için bu süre 120 dakika olarak uygulanmaktadır. Bu sürelerin genç mahpuslar için yarısı oranında uygulandığı öğrenilmiştir. Çocuklardan konu hakkında herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

71. Kurumda 3 Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası ve 36 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır.

72. 1 adet aile görüş odası bulunmaktadır. Bu odada gerekli eşyaların yanı sıra 2 adet yatak ve acil durum butonu bulunmaktadır. İdareden alınan bilgiye göre aile görüş ödülü kazanan çocuklar burada 3 saat vakit geçirebilmektedirler. Son bir yılda 225 aile görüşü gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Aile görüşü yaptığını belirten çocuklar kendileriyle yapılan görüşmelerde aile görüşünden memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

73. Kurumdaki televizyonlarda biri İdare kanalı ve biri sinema kanalı olmak üzere 24 kanal bulunmakta olduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen bazı çocuklar televizyondaki film kanallarının yetersiz olduğunu ve yeni film kanalları eklenmesini talep etmişlerdir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

74. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, çocuklarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

75. Kurumdaki ünitelerde, odalarda ve odaların banyolarındaki bozuk musluk, kapı, duş hortumu gibi eşyaların ve bazı odalardaki su kaçaklarının tamir edilmesi,

76. Yumuşak odada bulunan kameranın odadaki tuvalet kısmını kayıt altına almaması için tuvalet alanının dijital ortamda buzlama veya karartma yoluyla kapatılması,

77. Kantinde simit gibi hazır gıdalar ve çeşitli kutu oyunları bulundurulması,

78. İnfaz ve koruma memurları ile infaz ve koruma başmemurlarının açık görüş, muayene, bireysel psikolog görüşmesi gibi durumlarda görüşme mahremiyetine dikkat etmeleri hususunda uyarılması⁹,

79. Yabancı çocukların talepleri de dikkate alınarak kütüphaneye yabancı dilde kitaplar eklenmesi,

80. Çocukların film kanalı taleplerinin değerlendirilerek mümkün olduğu takdirde televizyonlara yeni film kanalları eklenmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

⁹ CPT, 3'üncü Genel Rapor, Inf (93) 12, para. 51: "Tutukluların tıbbi muayeneleri (gelişte veya daha sonra) cezaevi yetkililerinin duyamayacağı ve söz konusu doktor aksini talep etmedikçe, göremeyeceği şekilde yapılmalıdır."

2. Tarsus İlçe Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye

81. Çocukların gelişimi ve rehabilitasyonu açısından önemli olan kurs faaliyetlerinin ivedilikle yeniden faaliyete geçirilmesi hususu tavsiye edilmektedir.

3. Mersin İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

82. Kurumda dönüşümlü psikiyatrist görevlendirilmesi uygulaması yerine sürekli aynı psikiyatristin görevlendirilmesinin değerlendirilmesi hususu tavsiye edilmektedir.

4. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

83. Kurumda toplam kapasitenin üzerinde mahpus bulunduğu için bazı mahpusların yer yatağında yattığı, dolapların ortak kullanıldığı, tuvalet ve banyo sayılarının yetersiz kaldığı ve buna bağlı olarak Kurumdaki yaşam kalitesinin düştüğü tespit edilmiş olup bu çerçevede kalabalıklaşma sorununun giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması¹⁰ hususu tavsiye edilmektedir.

¹⁰ CPT, 2'nci Genel Rapor, Inf (92)3, para. 46: "Aşırı kalabalık, CPT'nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisteki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir."; para.50: "CPT, bir kurumda aşırı kalabalık, zayıf bir faaliyet programı ve yetersiz tuvalet/yıkama imkânını bir arada gördüğünde özellikle endişelenmektedir. Bu tür şartların bir araya gelmesi mahkûmlara çok zarar verebilir."